

29

STRÖMMA

hembygdsförening
juni

1987

HB

NR 29 JUNI 1987.

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER ARBETSÅRET 1987 - 1988.

HASSE BJÖRKENFELDT, OLIVEHILL	ordf.	401 87
ARNE RÅDBERG, RIPV. 17	v ordf.	401 80
KENNET PETERSSON, LÄRKSTIGEN 11	kassör	412 74
GUDRUN GRÖNDAHL, ALROTSV. 2	sekreterare	400 80
CONNY JONSSON, HERRVIKSV. 15	redaktör	412 36
SIGVARD LÖNNQVIST, FÅGELBROV. 2	hedersled.	401 45
Vivianne Pettersson, suppleant		410 98
Sven Eriksson	"	432 77
Berit Hällerstam	"	408 83
Britt-Marie Ohlsson	"	400 38
Hasse Lindström, revisor		405 52
Åke Eriksson	"	404 68
Ulla Jonsson	suppleant	405 52
Tommy Hedlund	valberedning	405 36
Eldgar Pettersson	"	412 74
Britt-Marie Ohlsson, festkommitté, sammank.		400 33
Monica Ohlsson	"	405 67
Gunilla Pettersson	"	412 74
Asti Netteryd	"	411 91

Gudrun Gröndahl har redigerat tidningen.

Hasse Björkenfeldt har komponerat omslaget.

Författarna är själva ansvariga för det skrivna.

Plocka gärna material ur tidningen, men tala om varifrån Du hämtat det.

TIDNINGEN GES UT MED STÖD FRÅN KULTURNÄMNDEN.

Medlemsavgift: vuxen 50:-/år. Barn och ungdom: 5:- kr.

POSTGIRO: 98 57 43 - STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING.

Museet med Sigwards samlingar hålls öppet efter överenskommelse med museets intendent Sigvard Lönnqvist tel. 401 45 eller Gudrun 400 80.

Tack för täcka taket...

Per Holst, arbetsledare vid restaureringen av corp-de-logis Fågelbro säteri. Vid den yttre renoveringen av byggnaderna, fann man under takteglet, spåntaket förmodligen ifrån 1720 det år då byggnaderna uppfördes. I boupptäckningen 6 april 1765, efter byggherren Daniel Niclas von Höpkens änka Elionoras död 10 jan. sägs: " Twänne Characters Byggningar fem rum uti hwar-dera, thesse Hus med Tegeltak och annat tilbehör äro uti fullkommligt Stånd..." Altså borde spåntaket vara originalet och är i enastående god kondition efter att ha varit täckt med tegel i mer än 220 år. Takteglet är däremot utbytt 5-6 gånger sedan dess. Tacksamt har föreningen tagit hand om dessa "pert" Sigvard har dragit ur de handsmidda spikarna, och spånen ar om-sorgsfullt magasinerade vid museet. Föreningen skall framöver vidare dokumentera denna taktäckning och för-söka få en dentokronologisk undersökning till stånd för att vetenskapligt fastställa åldern på denna.

ÄRTAN ,PERTAN,PIFF,PAFF,PUFFoch du skall ute bli...
i solens strålände värma vid glittrande fjärd och
inte tänka på takdropp.

trevlig sommar säger Hasse.

/Pert, av latinets pertego=täcka tak - vackert tak,
en ordlek. Även lat: Scandula =nordiskt tak, tegeltak
lat.Tegula, det klassiskt rommerska taket.
Pertens mått: ca 500 mm långa 125 breda 25 - 12 kon-
iskt tjocka.

Gunilla Nilsson vid länsmueibyran är antikvarisk
kontrollant vid renoveringen.

Litteretur: Tema tak, Kulturminnesvård 4-84 RAÄ
ISSN 0346-9077.

Meddelande från stiftelsen Stockholms länsmuseum,
Nr 1-87, ISSN 0282-5236.

HB /

S T R Ö M M A H E M B Y G D S F Ö R E N I N G

ÅRSMÖTESPROTOKOLL 4 APRIL 1987.

- 1 Ordförande Hasse Björkenfeldt hälsade alla hjärtligt välkomna och förklarade mötet öppnat.
- 2 Till mötesordförande valdes Hasse Björkenfeldt och till sekreterare Gudrun Gröndahl.
- 3 På fråga om mötet varit stadgeenligt utlyst svarades ja.
- 4 Till justeringsmän valdes Hasse Lindström och Bengt Berg.
- 5 Verksamhetsberättelsen, vilken varit införd i föreningsbladet och även fanns utdelad på mötet, godkändes.
- 6 Föreningens revisor, Hasse Lindström, läste upp revisionsberättelsen och tillstyrkte ansvarsfrihet. Det underskott som berättelsen visade, orsakades av att föreningen haft stora utlägg för bl.a. dragning och installation av elektriskt, vägbygge m.m. Kassören Olle Ohlsson kunde berätta att det i dag-arna hade inkommit 20.000:- kr. från kommunen för dessa utlägg, så att föreningen nu åter låg på plus.
- 7 På fråga om mötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet svarade mötet ja.
- 8 Till ordförande för det kommande arbetsåret omvaldes Hasse Björkenfeldt.
- 9 Till ordinarié ledamot föreslog valberedningen Conny Jonsson. Något andranamn hade valberedningen ej lyckats få fram. Kennet Pettersson föreslogs under mötet. Båda namnen godkändes och mötet valde Conny och Kennet som ordinarié. Till suppleanter omvaldes Vivianne Pettersson och nyvaldes Britt-Marie Ohlsson.
- 10 Som föreningens revisor omvaldes Hasse Lindström och Åke Eriksson.
Som suppleant omvaldes Ulla Jonsson.

- 11 Till valberedning omvaldes Tommy Hedlund och nyvaldes Edgar Pettersson.
- 12 Festkommittén, som består av Britt-Marie Ohlsson, sammankallande, Gunilla Pettersson, Monica Ohlsson, Asti Netteryd omvaldes.
- 13 Årsavgiften för 1988 blir oförändrad = 50:- kr för vuxen och 5:- kr för barn och ungdom.
- 14 Ingen motion hade inkommit till mötet.
- 15 Under övriga frågor diskuterades sommarens båtutflykt. Förslag om resmål skall vara inne hos styrelsen före 15 maj, för att annons skall hinna komma med i nästa tidning. Påtalades att ej alla har egen båt eller har svårt att stiga ner i en liten båt. Därför bör vi välja ett resmål dit vi kan åka båttaxi/passbåt.
- Arbetsgrupper efterlystes till diverse arbetsuppgifter. Plakat hade satts upp, där hjälpsamma personer kunde skriva sina namn.
- Bestämde att Sigvard Lönnqvist och Gudrun Gröndahl tar emot bokningar och visar muséet.
- 16 Ordförande avslutade mötet och tackade samtliga för visat intresse.

Vid protokollet.....

Justeras.....

Tillägg:

Olle Ohlsson, som fungerat som föreningens kassör sedan starten avgick. Han avtackades av ordföranden som överräckte en bok som ett tack till Olle för allt arbete han gjort för föreningen.

6
Mötesdeltagarna fick sen lyssna till fyra ungdomar som musicerade och sjöng. Två av de medverkande, Patrik Ohlsson och Stefan Rosén, var Strömma-
ungdomar.

Trevligt och uppskattat. Inte minst bland det stora antal ungdomar som var närvarande.

Efteråt bjöd festkommittén alla som ville, på härlig sjömansbiff + kaffe med tårta till ett självkostnadspris av 50:- kr./person.

Ett lotteri fanns också, där högsta vinsten var 10 Bellmanslotter med en garanterad vinst. Elvan Eriksson blev den lycklige vinnaren. Andra pris, en hemstickad sjal, tillverkad av Alice Tannsjö, vanns av Oili Ribbing och det tredje priset, en handmålrad korg fylld med godis, vanns av Daisy Bennefall.

N Y R E D A K T Ö R .
=====

Från och med nästa nr kommer Du att få en snyggare och proffsigare tidning.

En yrkesjournalist, Conny Jonsson, tar då över.

VÄLKOMMEN CONNY!

Adressen till tidningen blir i fortsättningen:

Conny Jonsson,
Herrviksvägen 15, telefon 412 36.

KONSTITUERANDE MÖTE DEN 13 APRIL 1987.

Styrelsen fick följande sammansättning:

Ordförande:	Hasse Björkenfeldt
Vice ordförande:	Arne Rådberg
Kassör:	Kennet Pettersson
Sekreterare:	Gudrun Gröndahl
Ledamot/redaktör:	Conny Jonsson.

Kassör och ordförande tecknar föreningen var för sig.

Vid protokollet: *Gudrun Gröndahl*

Ordförande... *H. B.*

Kassör... *Kennet Pettersson*

A K T I V I T E T E R S O M V A R I T .

Den 25 mars hade vi nöjet att hälsa ett 30-tal personer från PRO, Värmdö, välkomna till Stockstugan, där Sigvard guidade och kaffe serverades.

Intresset var stort och ömsesidigt. Hoppas de besöker oss snart igen.

oooOooo

Den 28 mars höll Stockholms Läns Hembygdsförbund sitt årsmöte. I år hade de förlagt det i Märsta. Hasse Björkenfeldt, Sigvard Lönnqvist, Stig och Gudrun Gröndahl var med och representerade Strömma.

Efter stämman gjordes en mycket fin busstur med guide genom gammal kulturbygd till Sigtuna, där vi besökte museet och tittade lite på stan.

Vi fick en informationsmapp inkl. karta med oss hem, för att läsa på till ett senare besök.

oooOooo

Tisdagen den 14 april var det andaktstund i Stockstugan. Tyvärr var anslutningen liten. Kanske var den för lite utannonserad?

oooOooo

Blomsterfonden besökte Stockstugan den 18 maj. Sigvard guidade och visade runt och kaffe serverades till de 11 intresserade gästerna.

oooOooo

Från Ingarö Hembygdsförening anlände 16 personer lördagen den 23 maj. De hade passat på att lägga sitt vårmöte hos oss. Alltid lika roligt när kollegor från andra föreningar hälsar på.

De har tyvärr problem. Deras museum står där nya vägen skall fram. Därför skall museet flyttas en natt i oktober när allt folket sover och det inte är någon trafik. Vi får hålla tummarna för dom att allt går bra.

Valborgsmässoafton firades som vanligt med brasa, kaffeservering, lotterier, fyrverkeri och trevliga pratstunder med grannar och andra vänner.

Nytt för i år var, att även Stockstugan hölls öppen. Där kunde man gå in och värma sig, köpa färdigbredda smörgåsar med dricka till.

Festkommittén fick som vanligt, jobba för fullt, för många sökte sig till Strömma denna underbara vårkväll med det vackraste av väder vi någonsin haft en Valborgsmässoafton.

Hasse Björkenfeldt räknade vid ett tillfälle till drygt 300 besökare.

Ett stort tack till alla som jobbade så flitigt och ordnade en trevlig samvaro.

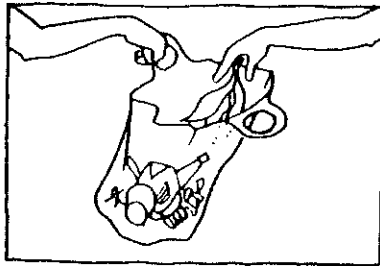
oooOooo

Till Stickelsberg hade Strömma Hembygdsförening, tillsammans med Värmdö Skeppslags Fornminnesförening, ordnat en utflykt den 10 maj.

Trots ett lätt duggregn samlades 14 hurtiga och intresserade personer för att vandra och höra vad som fanns att berätta om Värmdös sista avrättningsplats. Intresset var stort och frågorna många, vilka Gudrun och Sigvard hjälptes åt med att försöka svara på.

ooo0ooo

Använd en påse att slänga skräpet i när Du är ute i naturen. Ta sedan med påsen hem och släng den i en sopstunna.

Flera Båt-, Väg-, och Tomtföreningar har hittat vägen till Stockstugan för att förlägga sina möten där. Mycket trevligt att Stockstugan blir utnyttjad på det sättet. Föreningen har köpt in bord och stolar just för att många skall kunna samlas där. Mellan 30 - 40 personer kan vi nu ta emot.

K O M M A N D E A K T I V I T E T E R .

KULTURVECKAN DEN 1:a VECKAN I AUGUSTI.

.....
Vi har åtagit oss att stå för kaffeserveringen hela veckan.

Kan Du hjälpa till att baka, koka kaffe eller sälja kaffe? Eller bara vara med och vara handräckning?

Snälla, hör av Dig! Vi behöver all hjälp vi kan få.

Ring Britt-Marie 400 33 eller Gudrun 400 80 eller någon annan Du känner i styrelsen.

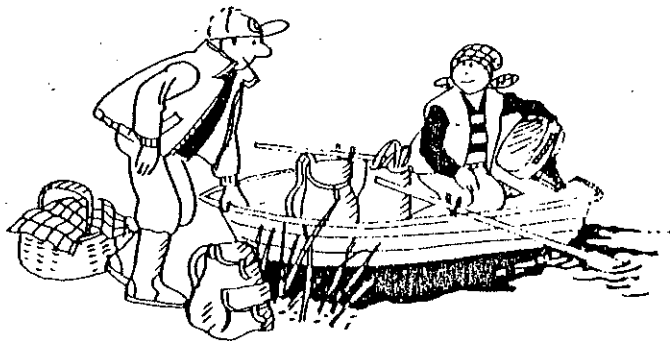
TACK.

Anledningen till att vi åtar oss en sån här stor sak är att vi förhoppningsvis ska tjäna en bra slant, som behövs till Museets utrustning.

BÅTUTFLYKT DEN 8 AUGUSTI.

.....
Till, ännu så länge, okänt mål. Ett anslag kommer upp och berättar mer när tiden närmar sig.

Information kan Du få om Du ringer någon i styrelsen.

NATURVÅRSDAG DEN 26 SEPTEMBER.
.....

Förra årets Naturvårdsdag vid Mölnvik, blev en så enorm succé, så kommunen kommer att upprepa den.

Lika som förra året skall vår förening ställa upp med kaffeservering. Vi skall ha skärmutställningar tillsammans med Kulturförvaltningen, Läns musei byrån, Hembygdsföreningar och Naturvårdsförening. Dessutom kommer vi att sälja av våra presentartiklar som medlemmar ur vår förening tillverkat.

Mer information får Du genom Värmdö kommun och dagstidningar när dagen börjar närma sig. Vi hinner också ut med en tidning till innan dess.

Vi behöver förstås massor med hjälp även till det här arrangemanget.

Ring oss snälla Du om Du kan hjälpa till.

Som tack för all medhjälp till våra aktiviteter kommer föreningen att försöka ordna något trevligt för Dig.

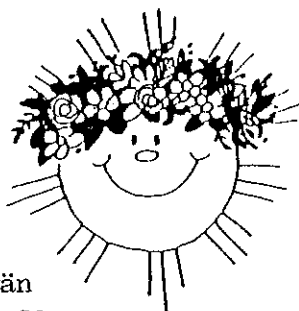

SKÄRGÅRDSRECEPT EFTERLYSES!

Anna-Greta Paulsen frågade vid ett tillfälle, om vi inte kunde efterlysa typiska skärgårdsrecept. Eftersom idén låter trevlig, låter vi den gå vidare. Så har Du några typiska skärgårdsrecept, låt oss få ta del av dem.

Förr var man mycket noga med att ta tillvara på allt. Inget fick förgås eller kastas. Det som kunde säljas, skulle säljas.

Jag minns, när jag som barn, tillsammans med min bror, hjälpte till att klättra i bigarrå-trädet för att plocka bär. Vi fick inte äta av de bär som var hela och vackra. De skulle säljas på torget. Vi barn fick nöja oss med de skadade bären, som getingar eller fåglar ätit på.

När jag berättade det här för en god vän som är född på Möja, skrattade han och sa att det var likadant där. När de hade fiskat torsk, såldes torsken men skallarna behöll man. Dessa fylldes med en blandning av rom, lever, mjöl och kryddor. Sen ställdes skallarna med näbbarna neråt tätt i en kastrull, så de inte föll isär vid kokningen.

Det smakade jättegott minns han. Det tror jag också att det gjorde, men man bör nog vara försiktig med levern om man vill pröva anrättningen. Levern är mycket fet och dominerande i smaken

Säkert har även Du såna här självupplevda minnen, som i dagens välfärd ter sig överkligt.

Ring och berätta dom! Eller skriv ner dom på ett kort och skicka oss.

Denna artikel var införd i nr 26 av vår tidning, men den är lika högaktuell och lika angelägen. Därför tar jag återigen in den och hoppas Du tänker efter före.

GG

Kulturlandskapet är hotat.

Övergivna gårdar och byar, igenvuxet kulturlandskap och försämrad service för de kvarboende - är drag som kännetecknat utvecklingen på svensk landsbygd under de senaste årtiondena.

På nytt är det öppna kulturlandskapet i fara. Därmed riskerar mycket av den levande kulturhistoria, som 150 jordbrukande generationer har lämnat i arv, att offras.

Riksförbundet för Hembygdsvård vill uppmana den svenska hembygdsrörelsen och samtliga folkrörelser i Sverige att kämpa för en LEVANDE BYGD OCH NATUR i hela Sverige.

Detta är några allvarsord, plockade ur skrivelse från Riksförbundet.

Samtidigt kommer samma allvarsord även från Naturvårdsföreningar.

Kultur i Natur.

Värmdö Naturvårdsförening har under vintern och våren dryftat just dessa problem tillsammans med representanter för hembygdsrörelsen. Resultatet har blivit att en arbetsgrupp har blivit tillsatt, som har fått namnat Kultur i Natur.

Gruppen har för närvarande följande sammansättning:

Sigurd Lindstaf och Gudrun Gröndahl
Värmdö Naturvårdsförening

Lennart Backman och Arne Carlsson
Värmdö Skeppslags Fornminnesförening

Hasse Björkenfeldt och Britt-Marie Ohlsson
Strömma Hembygdsförening

Peter Zaunschirm och Britta Jacobsson
Ingarö Hembygdsförening

Rune Kvist Ångsviks Tomtägarförening

I gruppen ingår också Värmdös kultursekreterare
Lena Häger.

I gruppens målsättning ingår bl.a. att förmedla var
den intresserade kan få råd och tips om hur man
lämpligen kan sköta den ängsmark som ev. finns i
föreningens ägo. Alternativ till arbets- och vatten-
slukande gräsmattor, kompostering m.m.

I Naturvårdsförenings tidskrift
Sveriges Natur nr 3/1986 är ett
temanummer ägnat "Äng och hage",
som innehåller 30 sidor text och
bild. Den finns som särtryck att
köpa för 10 kronor.

Hos Riksförbundet för Hembygdsvård finns den fina
boken "Ängen och Hagen" av K A Gustavsson för 20:-kr.
De har också "Vård av ängar och hagar", ett litet
häfte av Bo Rosén för 10:- kr.

Naturvårdsverket utarbetar också en serie skrifter om
skötsel av olika naturtyper som bl.a. ska behandla
havsstrandängar, hagar och ängar.

Sigurd Lindstaf, ordförande i Värmdö Naturvårds-
förening, har skrivit en artikel i Värmdö kommuns
tidning nr 1-2 1986, om hotet mot våra brunnar.
Där skriver han om risken för saltvatteninträngningar
i brunnar. Något som tyvärr är aktuellt här i Värmdö.
Han skriver också om hur man kan spara in på bevattning,
genom att anlägga blomsteräng i stället för gräsmatta.

Vill Du ha mer ingående råd om dessa saker - ring
miljö- och hälsovårdskontoret om vatten och Värmdö
naturvårdsförening 0766 - 209 25 om odlingen.

Inventering.

Gruppen tänker också göra en inventering av natur-
och kulturminnen.

En viktig fråga då är om det finns någon/några i
föreningen som vill bli faddrar för att hålla ett
eller flera värdefulla objekt i hävd. Det gäller så

enkla saker som att hålla sly borta från gamla husgrunder och andra kulturlämningar. Kanske handmeja någon äng eller dylikt

Vi vill också ha upplysningar, om Du känner till några gamla kulturlämningar av de nedan uppräknade:

- 1 torp
- 2 jordkällare
- 3 smedja
- 4 ängslada eller skogslada
- 5 väder- eller vattenkvarn
- 6 gödselgrop
- 7 varggrop
- 8 gamla vägar
- 9 gravfält
- 10 brunn
- 11 källa
- 12 meander hos bäckar. Halvmånformade krokare eller korvsjöar som kan uppstå i bäckar
- 13 raviner
- 14 grottor
- 15 jättegrytor
- 16 lundmark med rik flora
- 17 hagmark
- 18 äng
- 19 strandäng
- 20 märkliga eller sägenomspunna träd eller naturformationer
- 21 andra forn- kultur- eller naturminnen.
- 22 annat anmärkningsvärt.

Om Du känner till något/några av ovanstående objekt vill vi gärna, att Du ritar in det på en karta eller talar om för oss var det finns. Sen vill vi förstås veta om Du har några andra uppgifter att lämna oss.

Vi vill också gärna veta, om Du kan åta Dig att hålla objektet fritt från sly eller dylikt, så det blir väl synligt.

GG.

T A C K !

BERNT LÖVGREN OCH GUNVOR HAGLUND, DJURÖ FÄRGHANDEL har skänkt ett alldeles nytt och fräscht blädder-skyltställ för vägg till föreningen. Det kommer väl till pass för de stora fotografier och kartor vi har och som vi gärna vill visa.

ANNA-GRETA PAULSEN, Hästhagsudd, har skänkt rätten att få publicera och använda hennes tecknade figurer inom föreningen. Du kommer att möta dom på våra afficher och i tidningen. Anna-Greta har även skänkt diverse andra småsaker.

SILJA THORELL, Fågelbrovägen, har skänkt 4 av Värmdö Skeppslags Fornminnesförenings årsböcker från 1950 - 1958.

GUNNAR LÖVGREN, Fågelbrovägen har skänkt en fin väggklocka, prydd med ene.

TAGE CARLSSON, Strömna, har skänkt flera gamla saker efter sin farbror, jägare Arvid Linnell och hans hustru Emelia, som var bosatta vid Sjöskvalpet och arbetade för Fågelbro. Bland annat 2 gamla skeddrag, 2 gamla paraplyer och ett spel som heter Halma, liknande regler som för Chinaschack.

SVEN PERSSON, Mellanvägen 17, Värmdö har skänkt en gammal glasdamejanne med korg + 3 st svagdricksflaskor med patentkork.

PER HOLST, FÅGELBRO SÄTERI AB - NP LUND, har sett till att de bästa spånen tagits tillvara för att bevaras hos föreningen. Janne Tannsjö forslade hem ett rågat lass och Fågelbro Säteri AB kom med ett traktorsläp. Bussigt av dom.

Sigvard har varit flitig och använt alla småstunder att rensa spånen från spik och trava dom snyggt och prydligt för framtida behov.

HISTORIEN OM VÄRMDÖBORNAS LIV OCH VILLKOR .

=====

Någon gång efter midsommar i år, kan Du få köpa en nyutkommen bok om Värmdö historia och kulturmiljöer. Den är lättläst och ger massor av information.

Rolf Källman, antikvarie vid Läns museibyrån vid Stadsmuseet har skrivit och sammanställt den för kulturnämndens räkning.

Vi har haft glädjen att tillsammans med flera andra, få vara remissinstans och läsa igenom den. Vi var även inbjudna en kväll till Kristallsalen, där Rolf visade bilder, berättade om sitt arbete och bad oss komma med kritik och information.

Boken kommer att gå från forntid till nutid. Med kartor, foton och beskrivningar över gårdar, själva kulturlandskapet med fiskebyar och småjordbruk och mycket annat.

Du bör köpa den. Av den anledningen att - jag citerar Rolf Källman:

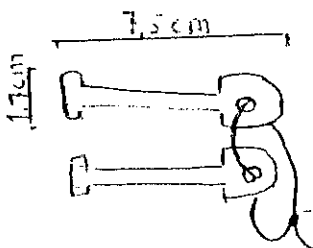
Kunskap om vår historia är livsviktig för vår fortlevnad. Att stoppa tiden eller att vända tillbaka är vare sig realistiskt eller önskvärt och dithän strävar ingen kulturminnesvårdare, men det är nödvändigt att ha med sig kunskap om såväl nutid som dåtid för att göra framtiden möjlig.

GG.

Beskrivning på 2 KNORPISAR av trä ur Sigvards
Kultursamling Nr BSL F18
=====

Sigvard har fått dem från Västergården, Oscar Boström,
(sonen, inte av fadern, som också hette Oscar.)

Knorpisar kallas de spolar som man använder att
linda upp garn på, då man binder nät.

Beskrivning på 2 SKÄKTSVÄRD av trä ur Sigwards
Kultursamling Nr BSL och Nr BSL
=====

Sigvard köpte dessa svärd på auktion i Värmdö
Bygdegård omkring 1970.

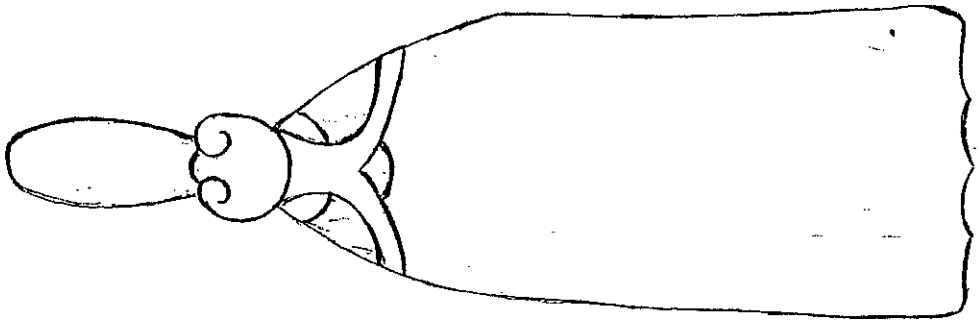
Vi har visat dessa svärd för Teje Colling, Boavdelningen, Nordiska Museet, som kunde upplysa oss om, att den här typen av svärd fanns i Uppland och följde Östersjökusten. Nordiska Museet hade ett par liknande svärd, varav det ena var från Värö 1828.

Just de här är vardagssvärd och har använts flitigt. Men det finns liknande, rikt utsirade och bemålade, fästmansgåvor, som sattes upp på väggen. Enklare, långsmala svärd var nog annars de mest vanliga.

Skäktsvärden användes för att befria linstjälkarna från de vedartade delarna. Men innan dess måste man röta linet ca 1 vecka - 10 dagar, så allt det vedartade luckrades upp. Därefter torkades det mycket noga, så det blev sprött. Sedan bråkades linet, så alla vedartade fibrer bröts sönder. Nu var det dags att skäkta det. Det gick till så, att man lade linet över en skäktstol, stolsrygg eller annan bräda, och bearbetade linet med svärdet, så att all boss och stickor "skävor" lossnade och de fina linfibrerna blev kvar. Dessa bearbetades sedan ytterligare med andra redskap.

GG.

35 cm

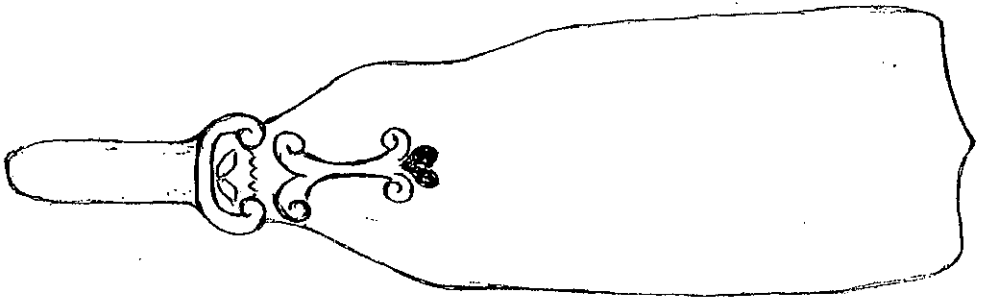
13,5 cm

Nr. BSL

Nr. BSL

16 cm

34,5 cm

14 cm

62

Beskrivning på ÅLSKINN ur Sigwards Kultursamling
Nr BSL

=====

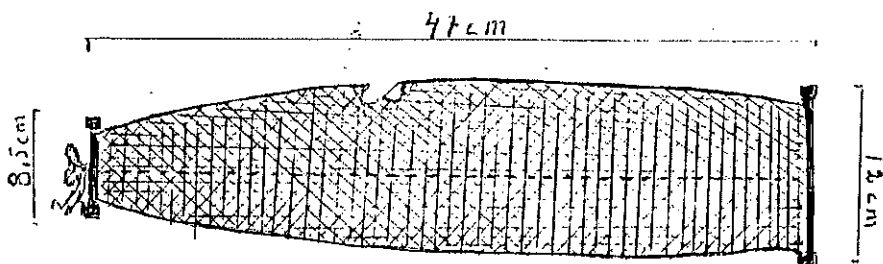
Kommer troligen från Järvsö 1957.

Ålskinnet är 47 cm långt, ihoprullat som en pergamentsrulle.

Två träpinnar, en som är 8,5 cm, fastsydd vid stjärten och en som är 12 cm, fastsydd vid huvudet, fungerar som handtag då man rullar ut skinnet.

Vad har det använts till? Ja, det funderar både Ebbe Schön och vi på. Kanske något inom folktron? Nordiska Museet gick bet på vår fråga. Kanske kan Du klara av den? Tipsa oss i så fall.

GG.

6

Beskrivning på TÄLGSTENS-KITTEL ur Sigwards Kultursamling. Nr:BSL.

=====

Kitteln är huggen och utsvarvad ur ett block tälgesten. Förstärkt runtom och under botten med smidesjärn. Under botten är järnet trasigt.

Övre kanten på kitteln är ojämn av nötning och slag. Grepe saknas men kan lätt sättas dit.

Kitteln är väl använd och har brukats över öppen eld.

Dess storlek är: innermått \emptyset 35 cm.

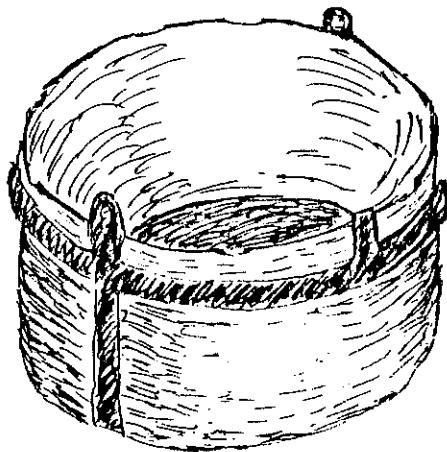
yttermått \emptyset 39 "

höjd 16 cm. 19 cm vid handtagen.

Enligt uppgift från Nordiska Museet, Teje Colling, Boavdelningen, är den troligen tillverkad 1840-1850-talet. Det var ej så ovanligt med kärl av den här typen i de s.k. "bättre hemmen".

Vi fick också veta att straxt före sekelskiftet gjordes en reklamkampanj, för att man skulle skaffa sig kokkärl av tälgesten, eftersom de inte "brände vid" så lätt. Men de slog ej igenom. Det kan man förstå, om man försöker lyfta den här kitteln. Den är mycket tung, så det gällde att ha starka pigor med såna kokkärl i köket.

GG.

Beskrivning på TRÄBESMAN ur Sigvards Kultursamling.
Nr BSL B 258.

Sigvard vet ej varifrån han fått det.

Längd: 28 cm. Bredd: 4,5 - 1 cm.

Troligen från senare delen av 1700-talet eller början av 1800-talet. Svarvningen tyder på det, enligt uppgift från Nordiska Museet, Teje Colling, Boavdelningen.

Färgen är brun. Viktmarkeringarna är av mässing. Kroken av järn. En blyplatta finns infälld i den tjocka delen.

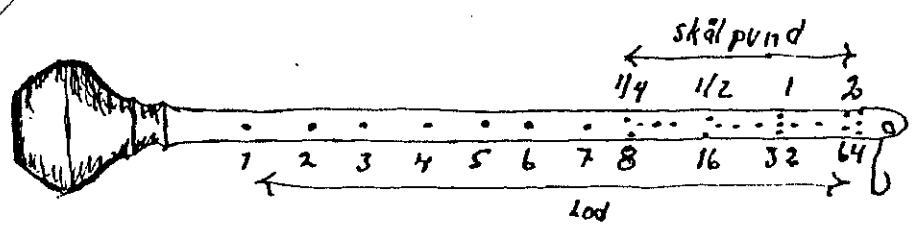
Det går att väga upp till 2 skålpund (850 gr.) på det. Som handtag vid vägningen användes ett tunt snöre, eller kanske, om det inte var så noga, lade man besmanet över ett finger och fick den ungefärliga vikten.

Sedan 1859 är besman av trä icke tillåtna i yrkesmässig handel, eftersom det var lite för lätt att fuska med vikten för den som så ville.

Den besmanvikt som gällde fr.o.m. 1605 - 1855, då decimalsystemet infördes, såg ut så här:

- 1 Lispund (8,5 kg) = 20 skålpund
- 1 Skålpund (425 gr) = 32 lod
- 1 lod (13,28 gr.) = 4 kvintin.

GG.

Beskrivning på SKRIDSKO- eller MEDLIKNANDE FÖREMÅL
ur Sigvards Kultursamling Nr BSL F 32.

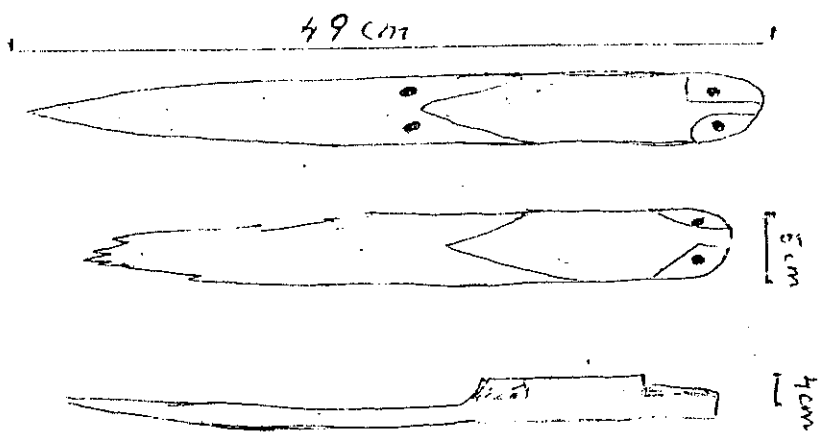
Från Järvsö, Hök-Ollas.

Vad dessa föremål, helt av trä använts till eller vad det är har vi gått bet på.

Vi har rådfrågat Eva Fägerborg, Näringsliv, Nordiska Museet, som sedan har låtit frågan gå vidare till andra kunniga personer, men de har inte heller kunnat hjälpa oss.

Har Du något uppslag? Berätta i så fall.

GG.

Klipp ur annonsen:

Barna- vänner!

Från Allmänna Barnhusstyrelsen i Stockholm kunna med eget hushåll försedda, välförädlade personer, lämpliga för fosterföräldrakallet, erhålla barnhusbarn till vård och kristlig uppfostran mot nedannämnda förmåner:

Fosterlöne för barn i åldern under 1 år efter 100 kr. för året; i 2:dra lefnadsåret 80 kr.; i 3:de lefnadsåret 72 kr. och i 4:de till och med 14:de lefnadsåren 60 kronor.

Särskilda premier för utlagande efter den 1 September 1907 af barn i åldern under ett år: 50 kronor för gossebarn i åldern under ett år och 20 kronor för flickobarn i samma ålder, hvilka premier utbetalas, sedan styrkt blifvit, att barnen under minst ett år väl vårdats hos samma fosterföräldrar och att utsikt förefinnes för barnens kvarblifvande hos dem.

Skjutserättning för resan med barnet från afstämningorten.

Kläder, färdigjorda, åt barnen vid deras utlämnande från Inrättningen samt en omgång färdigjorda kläder efter 4, 8 och 12 års god vård hos samma fosterföräldrar, såvida barnen ej dessföranan uppnått 14 års ålder.

Fri läkarevård och mediciner åt barnen samt begravningshjelp, 12 kronor, därest det aflidna barnet väl vårdats.

Öfriga förmåner, som efter särskild pröfning beviljas: Förhöjd fosterlön för sjuktliga eller vanföra barn, för hvilka senare fosterlön lifven kan utgå, sedan barnen uppnått 14 års ålder.

Tyg till svart beklädnad vid barnens konfirmation samt läroböcker för skolan. (Penningar till kläder och böcker lämnas icke).

Belöningar: 25 kronor, när barnen tyllt 14 år, samt då väl vårdats och uppfostrats hos samma fosterföräldrar under minst 5 år.

BARNOMSORG ANNO 1908.

Ur föreningens klipparkiv.

Belöningsmedalj af silver att å bröstet bäras. Bibel eller Luthers Postilla i praktband åt fosterföräldrar, hvilka på ett eller annat sätt betrygget barnens framtida utkomst.

De, som äro sinnade att mottaga barnhusbarn, böra därom göra anmälan hos vederbörande Pastorskåmbete, hvarefter, sedan Pastorsåmbetet hit inkommit med samma anmälan och eget utlåtande, hvarigenom sökandenas lämplighet kunnat af Intendenten prövas, fosterbarnen komma i mån af tillgång vid första lämpliga tillfälle afsändas till möjligast lämpliga ort, där de få, på Inrättningens bekostnad, af fosterföräldrarna afhämtas och hvarom underrättelse i god tid kommer att genom Pastorsåmbetet meddelas.

Barn kunna lifven direkt afhämtas från Inrättningen (lämpligaste tid: söckendag kl. 10—12 på dagen), hvarvid Pastorsåmbetets rekommendation att utgå fosterbarn skall afväpnas. Kostnaden för hemresan godtgöres i sådant fall den, som afhämtar barnet.

Fosterföräldrarna skola med ömhet och försiktighet verkställas barnens afhämtning, vare sig å Barnhuset eller å annat utsatt ställe, samt vara försedda med tillräckliga och varma ytterplagg, såsom schalar, filtar o. d., afsedda för barnens skyddande under hemfärden, och efter hemkomsten om deas emottagande och befinnande ofördröjligen göra anmälan hos Pastorsåmbetet.

Särskildt fästes uppmärksamheten därpå, att under närmaste framtiden endast barn under ett års ålder, företrädesvis gossar, ännu att tillgå; och är behöfvet af goda hem åt dessa synnerligen stort. Här finnes sålunda tillfälle för familjer, hvilka icke haft lyckan erhålla egna barn, att upptaga små barn från Barnhusstyrelsen och dem med kärlek omhulda, hvarigenom de lifven utöfva en ädel och fosterländsk handling.

Stockholm i Januari 1908.

Kungl. Direktionen. (2199)

ARBETSDAG SÖNDAGEN DEN 14 JUNI

KLOCKAN 10⁰⁰.

Du kommer väl?

Samling vid Stockstugan. Öl, kaffe och smörgåsar
kommer att serveras i pausen.

Försök att ta Dig ledigt och känn Dig välkommen i
ARBETSLAGET!

G L A D M I D S O M M A R !

